

Raadsvoorstel d.d.2023-06-01

Zaaknummer	Z-22-416178
Documentnr	DOC-23-669747
Onderwerp	Wensen en bedenkingen oprichting gemeentelijk sportbedrijf
Agendapunt	Agendapunt
Portefeuillehouder(s)	Gerben Gringhuis

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van het college van burgemeester en wethouders Medemblik d.d. 18 april 2023;

gelet op de bepaling in gemeentewet, artikel 160, lid 2. Waarin is bepaald dat de oprichting van een vennootschap niet eerder plaatsvindt, dan nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen aan het college kenbaar te maken.

Het ontwerpbesluit van het college is als volgt:

“Een Besloten Vennootschap (Sportbedrijf Medemblik bv) op te richten, waarvan de gemeente Medemblik enig aandeelhouder is, voor de exploitatie van MFA's de Bloesem en de Mui ter, gymzalen de Krimper en de Munt en sporthal de Klamp.”

Overwegende dat de raad middels dit raadsvoorstel in de gelegenheid wordt gesteld zijn wensen en bedenkingen aan het college kenbaar te maken over dit ontwerpbesluit:

b e s l u i t

1. Te verklaren geen wensen en bedenkingen te hebben tegen de oprichting van een gemeentelijk sportbedrijf;
2. Een bedrag van € 150.000,- als werkkapitaal beschikbaar te stellen aan het gemeentelijk sportbedrijf. Deze kapitaalstorting wordt verantwoord op de balans als waardering van de bv.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 2023-06-01

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

Wensen en bedenkingen oprichting gemeentelijk sportbedrijf

Aanleiding

In het kader van het Lange Termijn Accommodatiebeleid (LTA) heeft het college op 7 juni 2022 opdracht gegeven onderzoek uit te voeren naar mogelijke vormen van exploitatie en beheer van MFA's de Bloesem (Wognum), de Mouter (Medemblik), sporthal de Klamp en gymzalen de Krimper (beide Andijk) en de Munt (Medemblik). Een keuze over de beheer- en exploitatieopzet is noodzakelijk wegens aflopende contracten met de huidige exploitanten en omdat de beheerder van sporthallen in Andijk inmiddels pensioengerechtigd is en heeft aangegeven ook binnen afzienbare termijn te willen stoppen. De raad is onder meer via informatienota's op de hoogte gebracht van de processtappen in dit dossier.

Op 22 november 2022 besloot het college te kiezen voor de voorkeursvariant 'integrale externe verzelfstandiging' in de vorm van een lokale bv en deze nader uit te werken in een businesscase. In de commissievergadering van 12 december is dit onderwerp besproken aan de hand van de bespreknotitie over exploitatie en beheer van MFA's en sporthallen. Hierin werd gevraagd of de commissie zich kon vinden in het besluit van het college om de voorkeursvariant 'integrale externe verzelfstandiging' (hierna te noemen gemeentelijk sportbedrijf) nader uit te werken in een businesscase en of de raad aanvullende aandachtspunten of suggesties had. De commissie ging in meerderheid mee met het besluit van het college. Vervolgens is op verzoek van de commissie een werkbezoek georganiseerd naar Sportbedrijf Heerhugowaard.

Inmiddels is de businesscase uitgewerkt, met in achtneming van de aandachtspunten vanuit de commissievergadering (zie bijlage samenvatting businesscase), en heeft het college besloten (ontwerpbesluit) een gemeentelijke sportbedrijf op te richten. Het besluit wordt niet genomen voordat de raad het ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen (conform artikel 160, tweede lid van de gemeentewet). Via dit raadsvoorstel wordt het (ontwerp) besluit van het college nader toegelicht en de raad gevraagd te verklaren geen wensen of bedenkingen te hebben ten aanzien van dit besluit. Mocht dat wel zo zijn, dan vragen wij de raad dit middels een amendement op dit raadsvoorstel aan het college kenbaar te maken.

Voorstel

1. Te verklaren geen wensen en bedenkingen te hebben tegen de oprichting van een gemeentelijk sportbedrijf;

2. Een bedrag van € 150.000,- als werkkapitaal beschikbaar te stellen aan het gemeentelijk sportbedrijf. Deze kapitaalstorting wordt verantwoord op de balans als waardering van de bv.

Beoogd resultaat

Medemblik heeft toekomstbestendige, betaalbare accommodaties en voorzieningen voor alle inwoners.

Argumenten

- 1.1 Het oprichten van een gemeentelijke bv is een college bevoegdheid, waarbij de gemeenteraad in de gelegenheid wordt gesteld zijn wensen en bedenkingen aan het college kenbaar te maken.*
Dit is vastgelegd in artikel 160, lid 2 van de Gemeentewet.
- 1.2 Door te verklaren geen wensen en bedenkingen te hebben tegen het oprichten van een gemeentelijk sportbedrijf wordt het college in staat gesteld definitief hiertoe te besluiten.*
Middels dit definitieve besluit kan worden overgegaan tot de daadwerkelijke oprichting van een gemeentelijk sportbedrijf, zodat de toekomstige exploitatie en beheer van de betreffende accommodaties en hiermee het voorzieningenniveau is geborgd. Hiermee is ook de wettelijke verplichting tot beweegonderwijs binnen deze accommodaties geborgd.
- 1.3 Door de oprichting van een sportbedrijf realiseert de gemeente een betaalbare, eenduidige en toekomstbestendige vorm van exploitatie en beheer van de accommodaties.*
Dit draagt bij aan het realiseren van een van onze hoofddoelstellingen: Medemblik heeft toekomstbestendige, betaalbare accommodaties en voorzieningen voor alle inwoners.
Sportbedrijf Medemblik bv draagt ook bij aan de maatschappelijke ambities van de gemeente Medemblik zoals verbinding, beweging, ontmoeting, preventie en vroeg signalering.
- 1.4 Door de oprichting van een sportbedrijf kan de gemeente haar invloed op de exploitatie van de betreffende accommodaties vergroten, zonder dat zij uitvoeringsverantwoordelijkheid krijgt.*
In het voorgestelde model wordt de gemeente, naast eigenaar/verhuurder van het vastgoed en opdrachtgever van de exploitant, ook aandeelhouder van de organisatie. Door het aandeelhouderschap (directe juridische en financiële relatie) heeft de gemeente bevoegdheden, die meer grip geven op de bv. De gemeente krijgt dus aanzienlijk meer mogelijkheden om op de exploitatie te sturen, zonder dat de gemeente uitvoeringstaken en verantwoordelijkheden naar zich toehaalt. Daarnaast biedt de vergrote invloed van de gemeente op de exploitatie meer mogelijkheden om de bv expliciet de koppeling met het gemeentelijk sport- en preventiebeleid vanuit het sociaal domein te laten leggen. Dit is een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Het aandeelhouderschap is tevens een voordeel ten opzichte van een stichting, omdat een stichting na oprichting volledig autonoom is.
- 1.5 Een gemeentelijk sportbedrijf heeft lokaal draagvlak.*
De oprichting van een gemeentelijk sportbedrijf, dat de exploitatie- en beheertaken overneemt van de huidige exploitanten, heeft lokaal draagvlak bij verenigingen en dorpsraden. Dit blijkt uit de verschillende gesprekken die met deze betrokken partijen zijn gevoerd.
- 1.6 Hoger maatschappelijk rendement tegen een redelijke exploitatiebijdrage.*

Middels de uitgangspunten en randvoorwaarden voor de exploitatie en de vormgeving van de gemeentelijke bv, wordt het volgende geborgd en gestimuleerd:

- een professionele, eenduidig georganiseerde exploitatie;
- ruimte voor lokaal maatwerk en inbreng (vrijwilligers, burgerparticipatie);
- een efficiënte personele inzet;
- ruimte om te voorzien in een kwalitatief en kwantitatief optimaal aanbod van sportfaciliteiten en -activiteiten;
- ruimte om in te spelen op de specifieke behoeften en wensen van de gebruikers en om aan te sluiten bij hun mogelijkheden.

De kosten van het sportbedrijf inclusief de post 'onvoorzien' vallen binnen het huidige budget, tegen een hoger maatschappelijk rendement en meer grip en sturingsmogelijkheden vanuit de gemeente.

2.1 Een gemeentelijk sportbedrijf heeft werkkapitaal nodig.

Hieruit kunnen de eenmalige opstartkosten, toekomstige investeringen of mogelijke toekomstige tegenvallers bekostigd worden. Denk hierbij aan overname van de inventaris, de inrichting van de werkplekken, notaris, opstart boekhouding en ICT. Het inbrengen van werkkapitaal van € 150.000,- vergt geen kredietaanvraag of begrotingswijziging, maar is een balanspost (financiële vaste activa) omdat de gemeente zelf de enige aandeelhouder van de bv is.

Kanttekeningen

1.1 De planning staat onder druk.

Per 1 november 2023 moet het beheer en exploitatie van de huidige exploitanten en beheerders worden overgenomen. Er is een grote tijdsdruk om dit te halen. Dit wordt versterkt doordat er onvoldoende specialistische kennis en capaciteit in de organisatie aanwezig is. Als deze deadline niet gehaald wordt, dan moet er een tijdelijke oplossing komen voor het beheer en de exploitatie van de betreffende accommodaties.

1.2 De oprichting van een sportbedrijf geeft extra werkdruk voor team vastgoed- en grondzaken; er is tijdelijk extra capaciteit nodig.

Een voorwaarde voor de start van een gemeentelijk sportbedrijf is de afwikkeling van de contracten met de huidige exploitanten. Deze werkzaamheden vallen onder team vastgoed- en grondzaken, maar zij hebben hiervoor onvoldoende capaciteit. Via de Lentenota wordt budget van € 50.000,- voor deze tijdelijke capaciteit aangevraagd.

2.1 Er kunnen zich kosten-veranderende omstandigheden voordoen.

Ongeacht de beheervorm, kunnen zich onvoorziene (externe) factoren met een grote impact op de bedrijfsvoering voordoen (Covid, stijging energieprijzen, etc.). De businesscase bevat een behoudende begroting waar ruimte is voor verdere optimalisatiemogelijkheden. Door werkkapitaal beschikbaar te stellen wordt de bv in staat gesteld om tijdelijke omstandigheden te kunnen opvangen.

2.2 Resultaten kunnen tegenvallen

Tegenvallende resultaten kunnen worden veroorzaakt door exploitatierisico's. Deze komen voort uit enkele toekomstige onzekerheden zoals de voortzetting van de verhuur van de

fitnessruimtes in de MFA's door de huidige exploitanten en de verzorging van de horeca door lokale partijen. Deze risico's kunnen een kostenverhogend effect hebben op de begroting van het sportbedrijf. Het beschikbaar gestelde werkkapitaal geeft een buffer om bijvoorbeeld mogelijke tijdelijke leegstand op te vangen. Daarnaast wordt de bv in staat gesteld om door middel van behaalde overschotten een 'reserve exploitatierisico's' op te bouwen om tegenvallers op te kunnen vangen.

Financiën

De exploitatie van het sportbedrijf is budgetneutraal

De structurele kosten van het sportbedrijf zijn vergelijkbaar met de huidige kosten van de exploitatie en het beheer van de betreffende accommodaties. Zodoende ontstaat er een budget neutrale situatie en is de huidige beschikbare ruimte in de begroting voldoende voor het sportbedrijf.

Vergelijking gemeentelijke bijdrage huidige en toekomstige situatie

Per saldo is voor de toekomstige situatie met de voorliggende (behoudende) exploitatiebegroting een gemeentelijke exploitatiebijdrage van € 139.000,- benodigd (zie onderstaand schema), vermeerderd met een post onvoorzien van € 10.000,-. Dus een totaal van € 149.000,-*

De exploitatieresultaten van de betrokken accommodaties blijven daarmee binnen de beheer- en exploitatievergoedingen die de gemeente aan de zittende exploitanten betaalt, zijnde € 149.000 (prijspeil 2019).

De besparingen die op de overheadkosten en/of de marge van de exploitanten worden bereikt, zijn onder meer vertaald naar versterken en verbeteren van de kwaliteit van de beheertaken.

**De gemeentelijke eigenaarlasten en de huur die de gemeente berekent zijn hierin niet meegenomen omdat die ten opzichte van de exploitatievorm niet veranderen.*

Baten	Totaal
Verhuur Verenigingen	€ 139.611,00
Verhuur scholen	€ 103.526,00
Verhuur derden/incidenteel/ wedstrijden	€ 29.200,00
Permanente verhuur	€ 266.846,00
Overige opbrengsten	€ 117.538,00
Totaal baten	€ 656.721,00
Lasten	Totaal
Personeel	€ 289.705,00
Huur gemeente (stelpost)	€ 522.000,00
Onderhoud / reparatie	€ 75.000,00
energie/ servicekosten	€ 280.500,00
Inkoop	€ 7.500,00
Overige (administratie, verzekering, belastingen)	€ 123.498,00
Afschrijvingen	€ 20.000,00
Totaal lasten	€ 1.318.203,00
Resultaat	€ -661.483,00
exclusief huur gemeente	€ -139.484,00

Huurprijs accommodaties

De huurprijs van de accommodaties is afhankelijk van het door de raad nog vast te stellen vastgoed- en grondbeleid. Daaruit volgt een nadere administratieve uitwerking voor het sportbedrijf. Dit kan leiden tot een hogere huurprijs en daarmee een hogere exploitatiebijdrage (per saldo nul). Indien nodig wordt dit nog ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

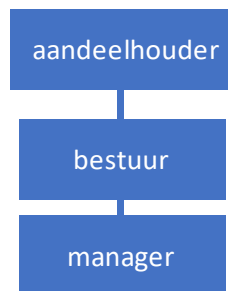
Uitvoering/evaluatie

Bestuursmodel Sportbedrijf

De meeste grotere sportbedrijven ontwikkelen hun bestuursmodel door naar een Raad van Commissarissenmodel met een statutair directeur. Dat is in het kader van “good governance” ook wenselijk. Voor Sportbedrijf Medemblik gaan wij in eerste aanleg echter uit van een Raad van bestuur-model met een parttime manager in loondienst, omdat:

- het volume van Sportbedrijf Medemblik vooralsnog beperkt in omvang is;
- het accent voor het management of de directeur zeker in de eerste periode op veel operationele taken ligt, zoals het op peil brengen van de beheertaken, wervingsacties om leegstand te bestrijden en de bezetting te verhogen. Daar past een managementprofiel beter bij dan het profiel van een statutair directeur;
- met een bestuursmodel van 3 tot 5 bestuurders bestuurders uit de kernen kunnen worden geworven;
- naarmate het Sportbedrijf zich verder ontwikkelt kan op eenvoudige wijze opgeschaald worden naar een RVC-model.

Raad van bestuur-model

Naast het bestuurlijke model is er de mogelijkheid om een raad van advies (RvA) in te stellen. Voorstelbaar is dat een RvA zich met name toelegt op het borgen van de belangen van de gebruikers van de accommodaties. De RvA kan bijvoorbeeld worden vorm gegeven met een afvaardiging van gebruikers, onderwijs en andere stakeholders. Wij stellen voor om voor Sportbedrijf Medemblik een Raad van Advies in te stellen met een nog nader te bepalen samenstelling.

Proces besluitvorming oprichting Sportbedrijf en verder

Nadat de gemeenteraad zijn wensen en bedenkingen kenbaar heeft gemaakt, wordt het raadsbesluit geagendeerd voor de B&W vergadering en neemt het college een definitief besluit. Na een positief definitief besluit start de op- en inrichting van het Sportbedrijf Medemblik bv. Het streven is dat de bv vanaf 1 november 2023 start met haar werkzaamheden en de exploitatie en het beheer van de Mouter, de Bloesem, de Munt, de Krimper en de Klamp overneemt.

Communicatie

- In het traject van het opstellen van de businesscase is gesproken met de verschillende betrokken partijen zoals verenigingen, de huidige exploitanten en beheerders en de

dorpsraden. De dorpsraden en verenigingen staan positief tegenover de oprichting van een sportbedrijf en lokale inbreng voor de horeca.

- Zodra het college een positief definitief besluit heeft genomen, worden de directe belanghebbenden zoals de huidige exploitanten, de vaste huurders en gebruikers van de accommodaties geïnformeerd over dit besluit. Daarnaast wordt een persbericht opgesteld om inwoners hierover te informeren.

Bijlagen

- Samenvatting Businesscase Sportbedrijf Medemblik bv (DOC-23-672760)
- Financiën en begroting Sportbedrijf (DOC-23-672761) GEHEIM*

**Het college heeft besloten op grond van artikel 55, lid 1 van de Gemeentewet, in samenhang met een belang, zijnde het financieel belang van de gemeente, genoemd in artikel 5.1, lid 2 onder b van de Wet open overheid, geheimhouding op te leggen op bijlage: "Financiën en begroting Sportbedrijf".*

De reden van geheimhouding op bijlage: "Financiën en begroting Sportbedrijf" is gelegen in het financiële belang van het Sportbedrijf en daarmee ook de gemeente. Openbaarheid van de financiële gegevens staat een goede onderhandelingspositie van het Sportbedrijf in de weg. Hiermee wordt onder andere voorkomen dat potentiële huurders van ruimtes of aanbieders van in te kopen diensten met het gebruik van deze kennis hun voordeel kunnen doen. Bijvoorbeeld door hier in offertes of huuronderhandelingen op in te spelen.

Commissie d.d. 2023-05-15